

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΑΥΤΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1969

Ἀγαπητοὶ Ἐταῖροι, Κυρίαὶ καὶ Κύριοι,

Πρὶν εἰσελθωμεν εἰς τὴν ἔκθεσιν περὶ τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1969 ἔργου τῆς Ἀρχ. Ἐταιρείας θὰ ἀναμνησθῶμεν μετ' εὐλαβοῦς συγκινήσεως τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκλιπόντων ἐπιτίμων καὶ τακτικῶν ἐταίρων, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιστημονικὴ ἢ ἄλλη συνεργασία ὑπῆρξε γόνιμος παράγων τῆς προαγωγῆς τῆς Ἀρχαιολογίας εἴτε εἰς τὸ διεθνὲς εἴτε εἰς τὸ ἐθνικὸν πεδίον.

Ἐκ τῶν ξένων ἡμῶν ἐταίρων μᾶς ἀφῆρπασεν ὁ θάνατος, κατόπιν τραγικοῦ αὐτοκινητικοῦ δυστυχήματος, τὸν ἐπίτιμον ἡμῶν ἐταῖρον, θερμὸν ἑλληνολάτρην καὶ ἐπιφανῆ Γάλλον ἀκαδημαϊκὸν Jean Charbonneaux.

Ὡς μέλος κατ' ἀρχὰς τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν ἡσχολήθη ὁ Charbonneaux μὲ τὴν κλασσικὴν ἀρχαιολογίαν, δημοσιεύσας ἀξιόλογον περὶ Θόλου καὶ Πρυτανείου σύγγραμμα. Ἐκλυσθεὶς ἔπειτα ὑπὸ τοῦ προϊστορικοῦ πολιτισμοῦ μετέσχε τῶν ἐν Κρήτῃ ἀνασκαφῶν τῆς Σχολῆς εἰς Μάλια, περὶ τῶν ὁποίων ἐδημοσίευσεν πλείονας μελέτας, ἐνῶ συγχρόνως ἔγραφε καὶ τὸ περὶ Αἰγαιακῆς Θρησκείας στοχαστικὸν κεφάλαιον, εἰς τὴν πολύτομον γενικὴν Ἱστορίαν τῶν Θρησκειῶν.

Ἄλλ' ὁ διορισμὸς του τὸ 1926 ὡς διευθυντοῦ τῆς Συλλογῆς ἑλληνικῶν καὶ ρωμαϊκῶν ἀρχαίων τοῦ Λούβρου τὸν ἐπανεφέρε πάλιν εἰς τὴν κλασσικὴν ἀρχαιολογίαν.

Ἡράκλειον ἄθλον ἐπετέλεσεν ὁ Charbonneaux κατὰ τὴν ἐν τῷ Λούβρω θητείαν του ὡς Διευθυντοῦ τοῦ τμήματος ἑλληνικῶν καὶ ρωμαϊκῶν ἀρχαίων, ὅτε κατώρθωσε διὰ τεραστίας προσπάθειάς νά ἐπιτύχη τὴν ὀλικὴν ἀνακατάταξιν τῶν γλυπτῶν, ἰδίᾳ δὲ τῶν χαλκῶν, ἡ αἴθουσα τῶν ὁποίων ἀπέβη ἕκτοτε μία τῶν πλέον ζωντανῶν καὶ τῶν πλέον εὐχαρίστων τοῦ μεγάλου γαλλικοῦ Μουσείου.

Καρπὸς τῶν ἐν τῷ Λούβρω ἐργασιῶν τούτων ὑπῆρξε καὶ ἡ δημοσιεύσις τοῦ πολυτίμου βιβλίου «Bronzes Grecs», εἰς τὸ ὅποῖον, πλὴν τῆς μορφῆς, ἐξετάζεται ἰδιαιτέρως καὶ ἡ τεχνικὴ τῆς ἐκτελέσεως τῶν χαλκῶν ἀρχαίων.

Παρὰ τὸ βαρὺ ἐν τούτοις μουσειογραφικόν του ἔργον δὲν ἔπαυσεν ὁ Charbonneaux δημοσιεύων καὶ ἄλλας περισπουδάστους μελέτας. Δὲν ὑπάρχει ἐποχὴ ἀπὸ τῆς προϊστορικῆς μέχρι τῶν ρωμαϊκῶν αὐτοκρατορικῶν χρόνων, ἧτις νά μὴ ἀψησχόλησε τὴν γραφίδα του. Εἶναι δὲ πάντοτε αἰ μελέται τοῦ εὐαισθήτου καὶ τόσον πράου τούτου Γάλλου σοφοῦ πλήρεις, σαφεῖς καὶ εἰς ἄκρον διδακτικαί, δι' ὃ καὶ δικαίως τοῦ ἠνοιξαν πρό τινων ἐτῶν αἰ πύλαι τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Γαλλίας.

Τοιοῦτο καλλιεργημένον, πολὺπλευρον ἀλλὰ καὶ ἰσορροπημένον πνεῦμα ἀπώλεσεν ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐπιστήμη ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Jean Charbonneaux.

Ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἐταίρων αὐτῆς ἀπώλεσεν ἡ Ἑταιρεία ἐφέτος τὸν ὁμότιμον καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἀκαδημαϊκὸν Ἀμίλκαν Ἀλιβιζᾶτον, ἄνδρα ἀρτίου θεολογικοῦ ἐξοπλισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἔθεσεν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ τῆς ἀνυψώσεως τῆς ὁποίας συνεχῶς εἰργάσθη.

Παντοειδῆς ἐξ ἄλλου ὑπῆρξε καὶ ἡ κοινωνικὴ τοῦ ἀνδρὸς δρασίς κορυφωθεῖσα μὲ τὴν ἴδρυσιν τῆς ἐν Ἑλλάδι Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος τῶν Νέων, τῆς ὁποίας ὑπῆρξε πρόεδρος μέχρι τοῦ θανάτου του.

Ἀληθῆ τέλος οἰκουμενικὴν προσωπικότητα ἀνέδειξαν τὸν Ἀλιβιζᾶτον οἱ ἀγῶνες αὐτοῦ διὰ τὴν προβολὴν τῆς ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ.

Ἄλλην σκληρὰν ἀπώλειαν ὑπέστη ἡ Ἑταιρεία διὰ τοῦ προώρου

θανάτου τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πολυτεχνείου Παναγιώτου Μιχελῆ.

Φιλόσοφος καὶ ποιητὴς συνάμα ὁ Μιχελῆς προβάλλει ὡς μία πολυεδρική φυσιογνωμία ἀπὸ τὸ πλούσιον συγγραφικόν του ἔργον, διὰ τοῦ ὁποίου ἔτεμε νέους δρόμους εἰς τὴν διερεύνησιν τῶν αἰσθητικῶν προβλημάτων ὄλων τῶν περιόδων τῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Ἐφορηθεὶς πράγματι ἀπὸ τῆς θεωρήσεως τῆς κλασικῆς ἀρχιτεκτονικῆς κληρονομίας μας, ἦν ἐξέθεσεν εἰς τὸ θεμελιῶδες ἔργον του «ἢ Ἀρχιτεκτονικὴ ὡς τέχνη», ἀφωσιώθη ἔπειτα εἰς τὴν μελέτην τῆς βυζαντινῆς τέχνης, καρπὸς τῆς ὁποίας ὑπῆρξε τὸ βαθὺ εἰς νόημα ἔργον του «Αἰσθητικὴ θεώρησις τῆς βυζαντινῆς τέχνης».

Ἐκκινῶν κατόπιν ἀπὸ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς εἰσέδυσε διὰ τοῦ στερεοῦ φιλοσοφικοῦ καταρτισμοῦ του εἰς τὰ αἰσθητικὰ προβλήματα τὰ δημιουργούμενα εἰς πάντα μελετητὴν τοῦ νοήματος τῆς τέχνης καὶ ἔφθασεν ἐν τέλει νὰ καλύψῃ διὰ τῶν μελετῶν του καὶ τὰ σύγχρονα καλλιτεχνικὰ ἐνδιαφέροντα, ὡς ἀποδεικνύουν τὰ πρόσφατα σχετικῶς ἔργα του περὶ τῆς αἰσθητικῆς τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ μπετόν ἀρμέ καὶ περὶ τῆς συγχρόνου βιομηχανικῆς αἰσθητικῆς.

Διὰ τῶν συγγραμμάτων του, τῶν πολυπληθῶν του ἄλλων δημοσιευμάτων καὶ τῶν ἀνακοινώσεών του εἰς πλεῖστα διεθνῆ συνέδρια αἰσθητικῆς — ἐν τῶν ὁποίων καὶ ὠργάνωσεν ὁ ἴδιος ἐν Ἀθήναις τὸ 1960 — ἡ φήμη τοῦ Μιχελῆ ὡς ἐγκρίτου αἰσθητικοῦ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἀπέβη διεθνῆς, ἠδραιώθη δ' ἔτι μᾶλλον καὶ διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ιδρύσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας Αἰσθητικῆς, ἧς διετέλεσε Πρόεδρος μέχρι τοῦ θανάτου του.

Πλὴν δυστυχῶς ἡ μοῖρα ἔκοψε προώρως τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του καὶ μετ' αὐτῆς τὴν τόσα ἀκόμη ὑποσχομένην πνευματικὴν πορείαν τοῦ ἀειμνήστου συναδέλφου.

Μεγάλην λύπην ἠσθάνθη ἐπίσης ἡ Ἑταιρεία διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν διατελέσαντος μέλους τῆς ἡμετέρας Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας Μιλτιάδου Πουρῆ, ἀνδρὸς εὐρείας μορφώσεως καὶ ἐξαιρέτου ἠθους, προέδρου δὲ πλείστων ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ φιλανθρωπικῶν ὁργανώσεων, μετὰ μεγίστου δ' ἐνδιαφέροντος παρακολουθήσαντος τὸ ἔργον τῆς ἡμετέρας Ἑταιρείας.

Πολύ τέλος ἐλύπησεν ἡμᾶς καί ὁ θάνατος τοῦ ἑταίρου ἡμῶν, ἐγκρίτου δικηγόρου Νικολάου Ζυγαδινοῦ.

Εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν ἐκ τοῦ θανάτου κενῶν ἐξέλεξεν ἡ Ἑταιρεία νέους ἑταίρους τὸν Γεν. Ἐπίτροπον Φορολογικῶν Δικαστηρίων κ. Ἰωάννην Τσαντίλαν καὶ τὸν νομισματολόγον κ. Ἀδωνιν Κύρου.

Στρέφοντες ἤδη τὸν λόγον πρὸς τὸ ἔργον τῆς Ἑταιρείας θὰ προτάξωμεν τὴν περὶ τῶν ἀνασκαφῶν αὐτῆς ἔκθεσιν.

(Ἐπεταὶ ἡ ἔκθεσις, περὶ τῆς ὁποίας βλ. τὸ Ἔργον τῆς Ἀρχ. Ἑταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1969).

Τοιοῦτο ὑπῆρξε, κυρίαι καὶ κύριοι, τὸ ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος, ἔργον ἱκανὸν ἵνα τεκμηριώσῃ, ὅτι τὸ ὑπεραιωνόβιον ἴδρυμα τοῦτο μένει πάντοτε προσηλωμένον εἰς τὴν ἐθνικὴν, ἐπιστημονικὴν ἀποστολὴν του.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ